

Marknad och trafik

Forskningsprojektet Gröna tåget

Järnvägsgruppen

Oskar Fröidh

oskar@infra.kth.se

08-790 83 79

14 februari 2007

Delprojektet Marknad och trafik

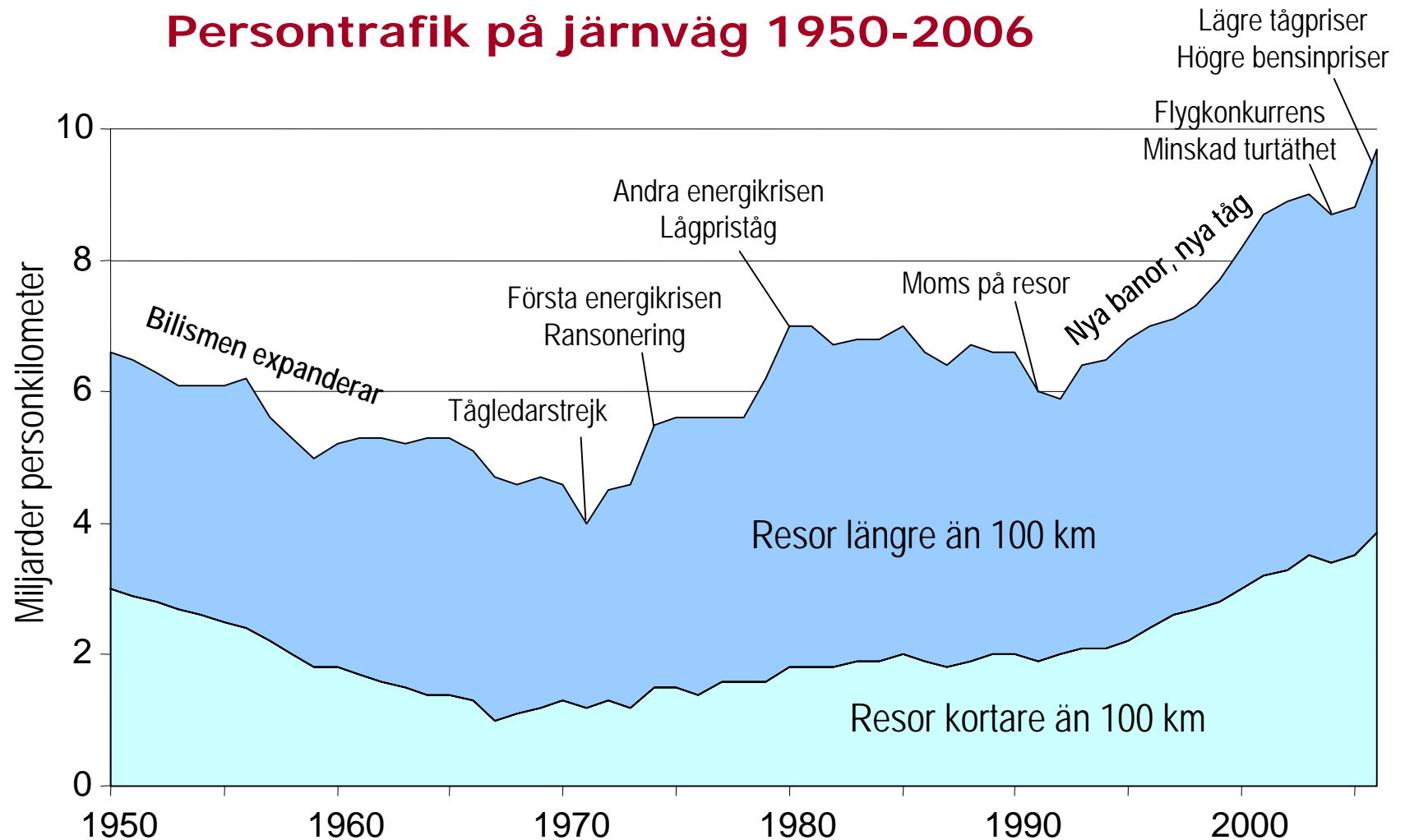
Järnvägsgruppen

Mål: Att ta fram ett attraktivt tågkoncept i form av en kravspecifikation för Gröna tåget baserad på företagsekonomiska och samhällsekonomiska bedömningar

- Flexibelt, marknadsanpassat tågkoncept (idésamling) för den nordiska marknaden
- Operatörer (beställare) och tillverkare utformar tåget i detalj enligt egna kravspecifikationer

Resandeutveckling i Sverige

Persontrafik på järnväg 1950-2006

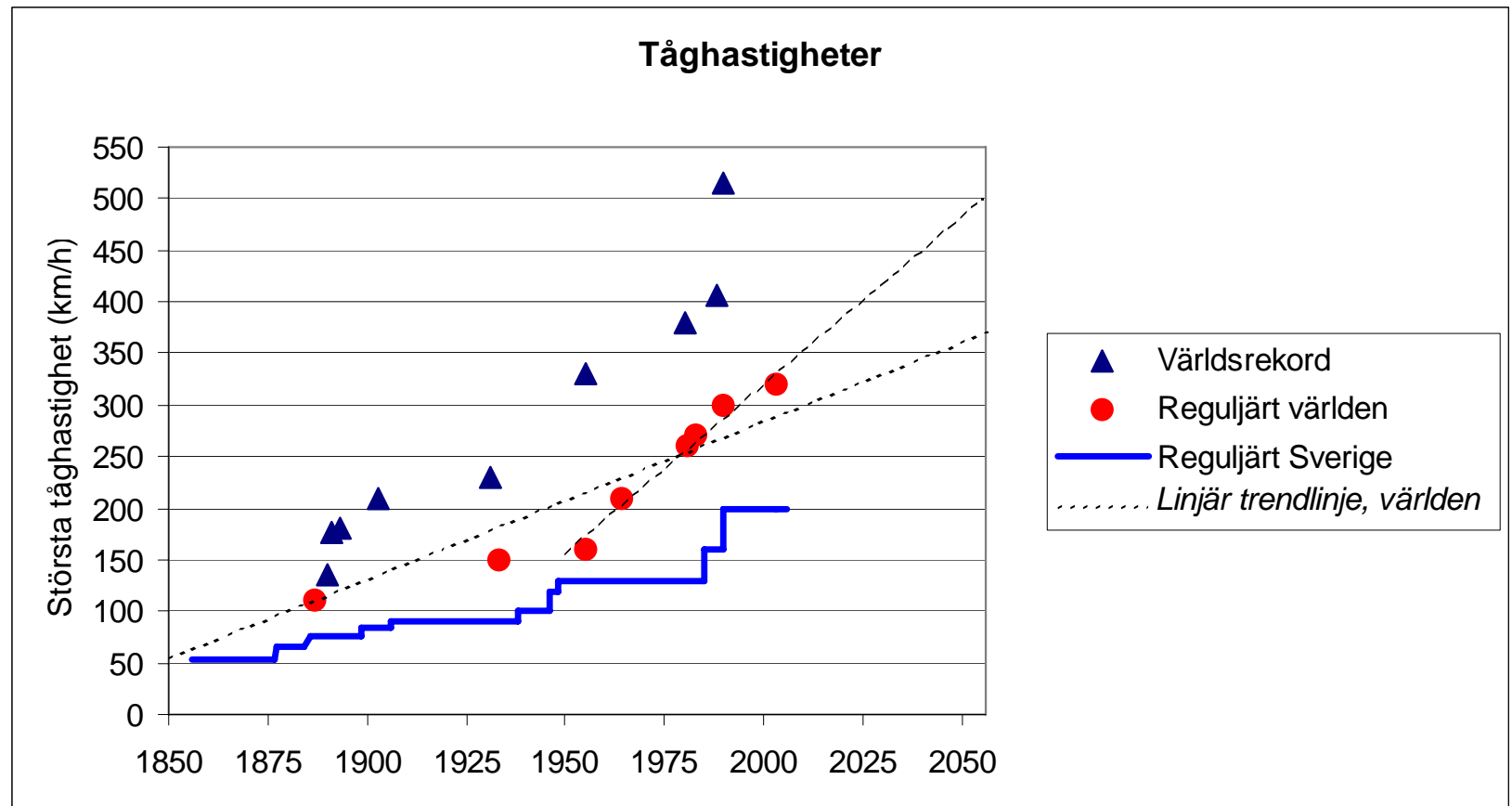

Järnvägsgruppen

Högsta tåghastigheter i persontrafik

Järnvägsgruppen

Marknadsförutsättningar

Restider viktigast på personresemarknaden.
Turtäthet, biljettpriser och komfort också viktiga
(värdering beror på vilken grupp man frågar).

Järnvägsgruppen

Kortare restider ger mer resenärer:

- Tröskeleffekt* när tåget blir snabbare än bilen för regionala resor (ex: Svealandsbanan)
- Tröskeleffekt när tåget blir snabbare än flyget för interregionala (långväga) resor

* "ketchupflaska"

Hur kan restiderna förkortas?

Nya tåg på upprustade och/eller nya banor

Nya tåg – Gröna tåget

- Högre topphastighet (250 km/h eller mer)
- Ökad korglutning (europastandard)
- Bättre acceleration (högre effekt)

Upprustade banor (200-250 km/h)

- Om bankapacitet finns
- Måttliga restidsvinster

Nya höghastighetsbanor (300-350 km/h)

- Separerar gods- och persontrafik
- Stora restidsvinster
- Stora tillgänglighetsförbättringar

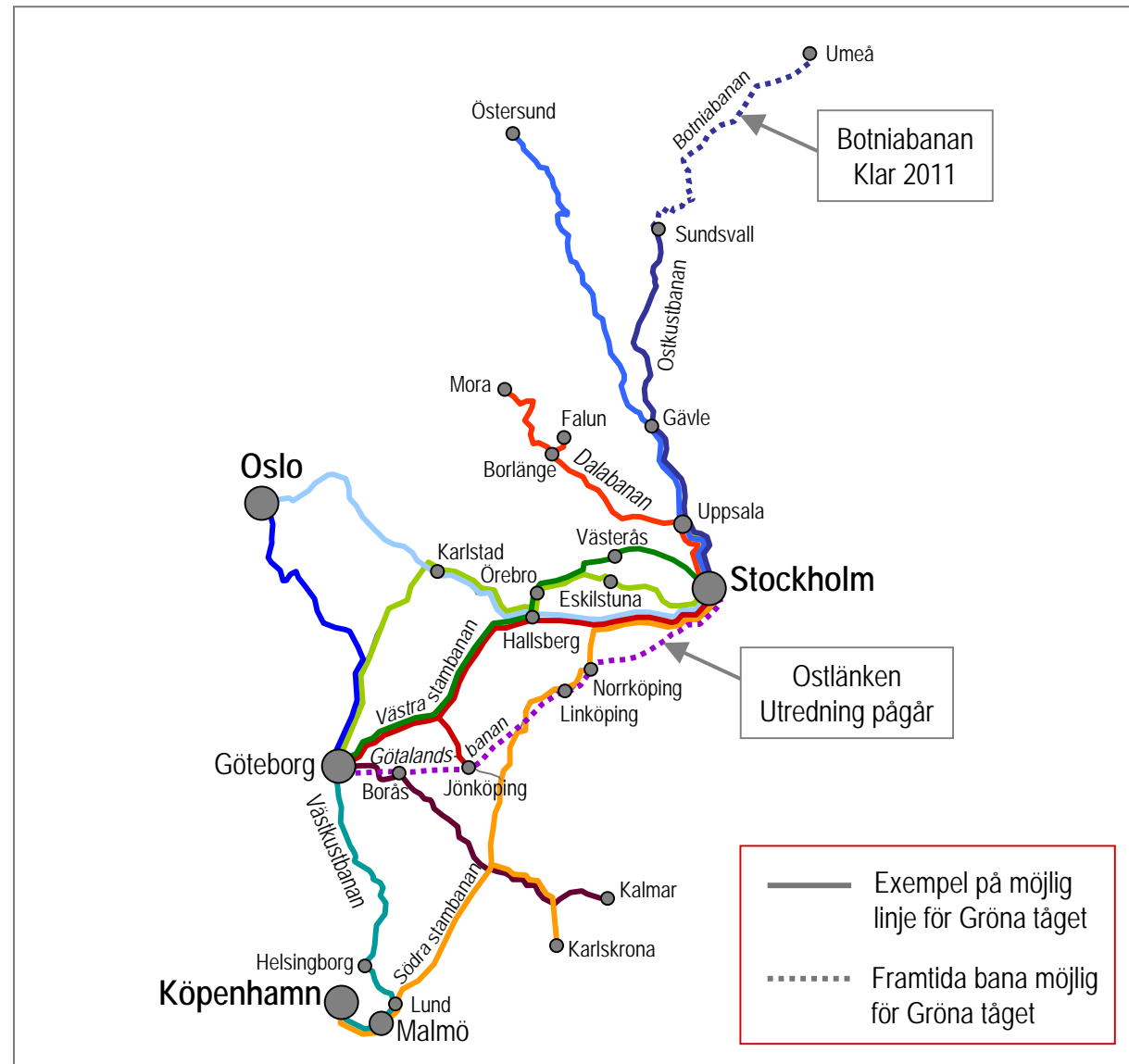

Järnvägsgruppen

Exempel på möjliga linjer* för Gröna tåget

Järnvägsgruppen

* Möjligt på sikt - beror på operatörerna

Möjliga restider med Gröna tåget

	<i>Restider</i>		<i>Förutsätter</i>	<i>Marknads- effekter</i>
	<i>Idag</i>	<i>Gröna tåget</i>	<i>baninvestering förutom signalsystem*</i>	
Västra stambanan Stockholm-Göteborg Non-stop	2:45	2:30	Planskilda korsningar Ny kontaktledning Fler förbigångsspår	Resenärer från flyg
Södra stambanan Stockholm-Malmö 2 stopp	4:13	3:20	Ostlänken Ny kontaktledning Fler förbigångsspår	Resenärer från flyg
Svealandsbanan Eskilstuna-Stockholm 5 stopp	1:00	0:55	Kapacitetsåtgärder	Ökad pendling
Botniabanan Stockholm-Umeå 10 stopp	(2011: 5:40)	5:00	Kapacitetsåtgärder	Resenärer från bil på mellanmarknad

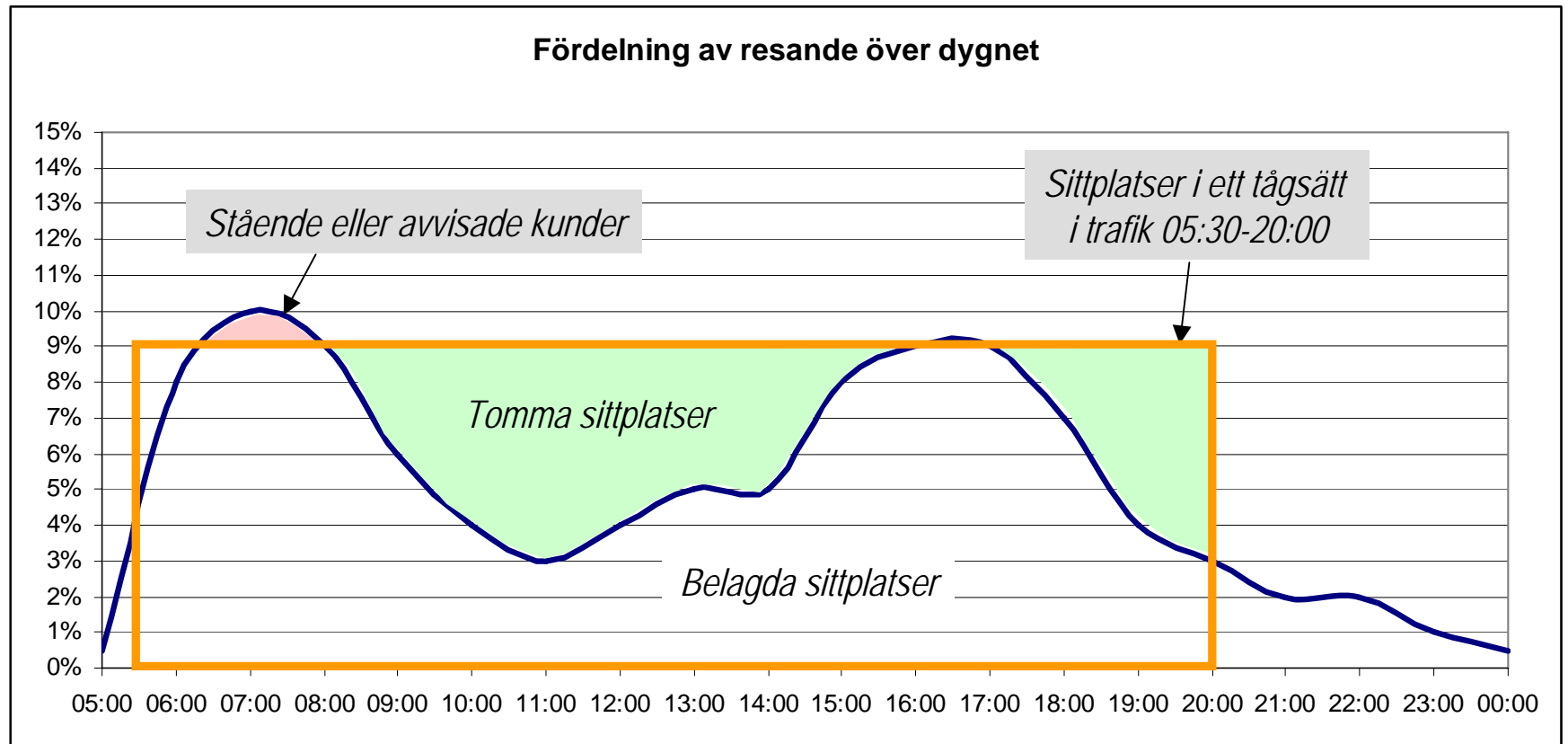
* Alla banor behöver anpassat, eller nytt signalsystem enligt EU-standard (ETCS/ERTMS), där hastigheten höjs

Tågstorlek

Fast tågsätt hela trafikdygnet

Järnvägsgruppen

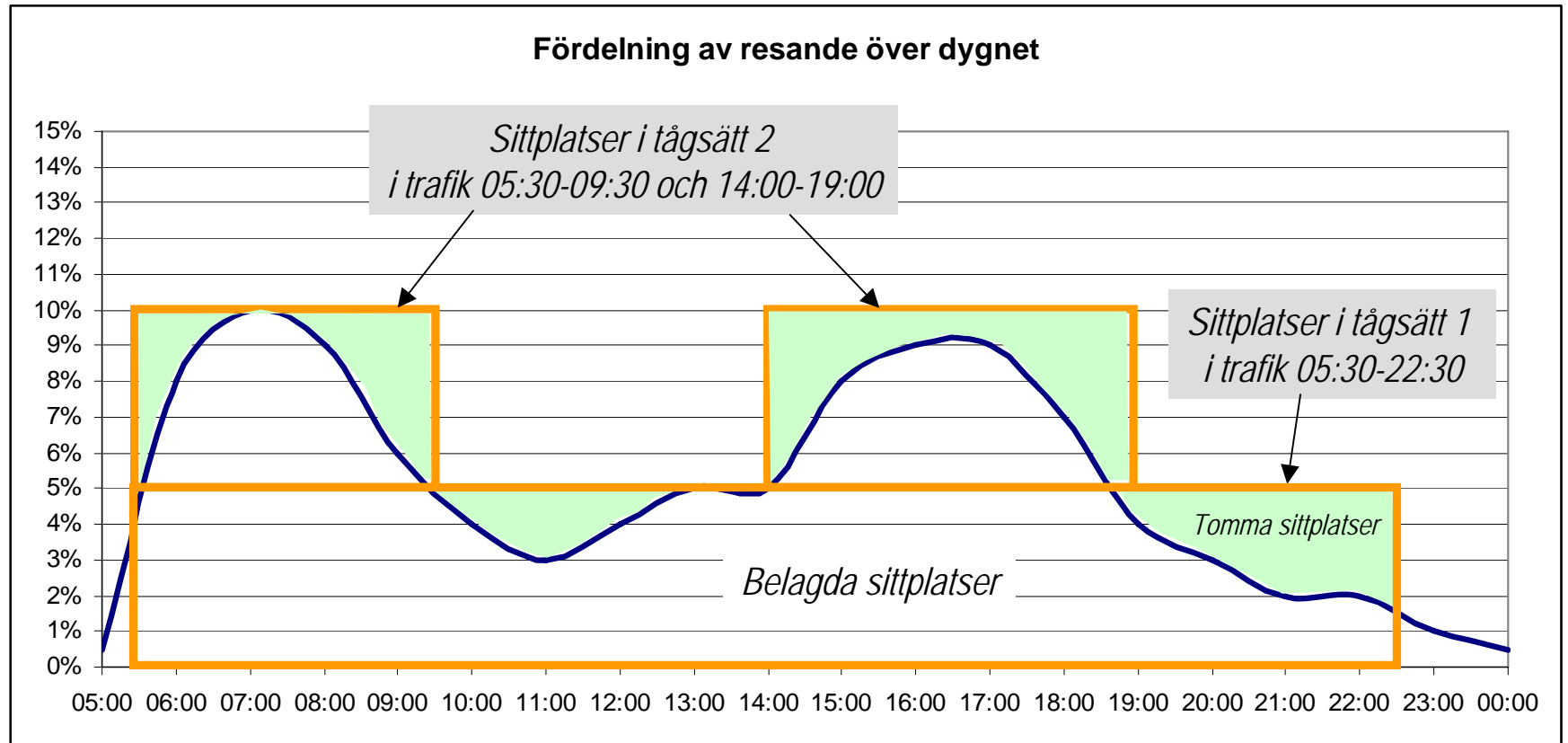

Tågstorlek

Två tågsätt under trafikdygnet

Järnvägsgruppen

- Till- och frånkoppling och/eller
- Högre turtäthet vid högtrafik (förutsätter bankapacitet)

Tågstorlek

Fördelar med korta tågsätt

Korta tågsätt = ökad flexibilitet, högre beläggning

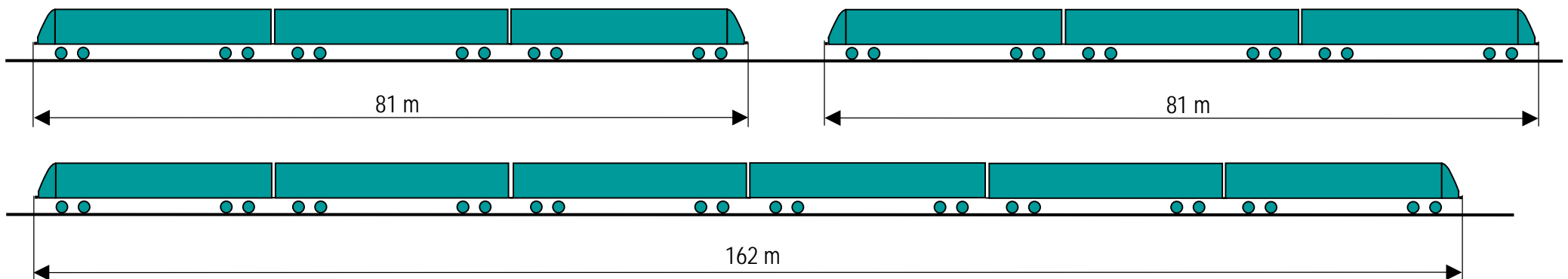
Kortare tågsätt ger ekonomisk möjlighet att

- öka turtätheten
- förlänga trafikdygnet
- köra mindre belastade relationer

vilket ger attraktivare utbud och flera resenärer

Järnvägsgruppen

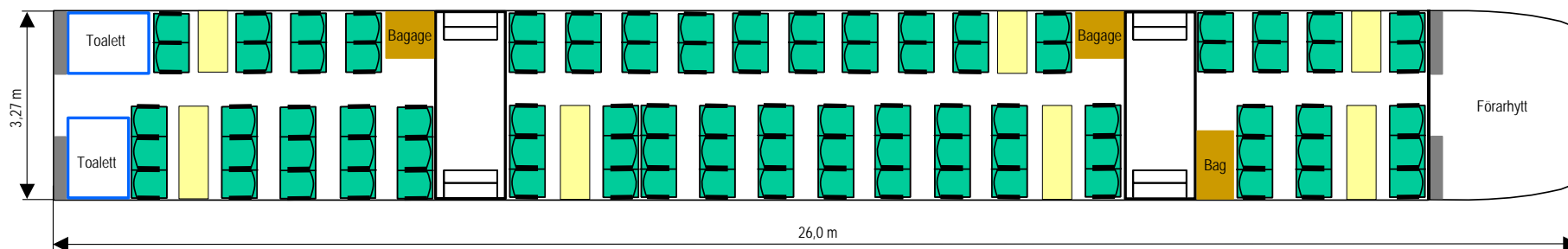

Brett eller kontinentalt?

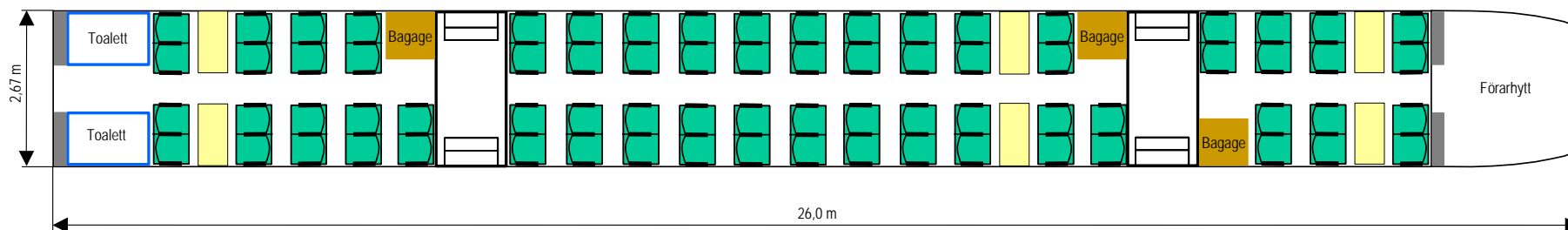
Inredningsskisser, exempel med ändvagn 2:a klass

Järnvägsgruppen

GTW Brett tåg (3+2): 90 sittplatser (+22 %)

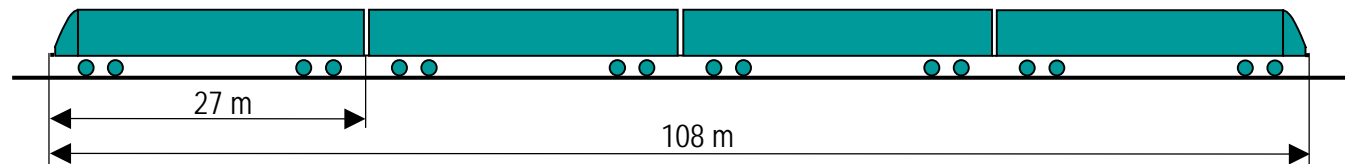
GTC Kontinental bredd (2+2): 74 sittplatser

Exempel: Tågsätt med 320 sittplatser

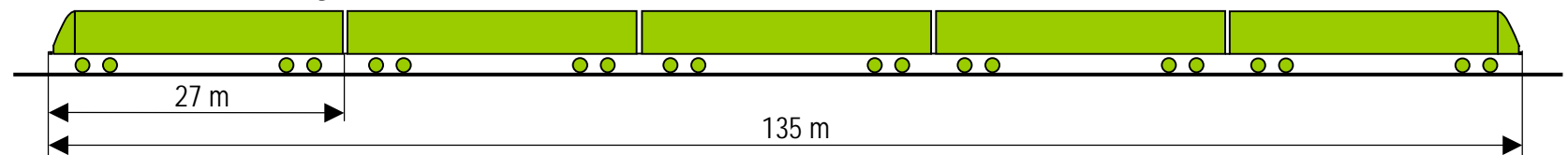

Järnvägsgruppen

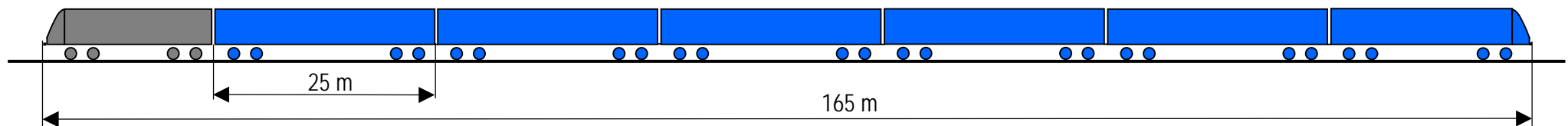
GTW: Gröna tåget, breda korgar

GTC: Gröna tåget, kontinental bredd

X 2000

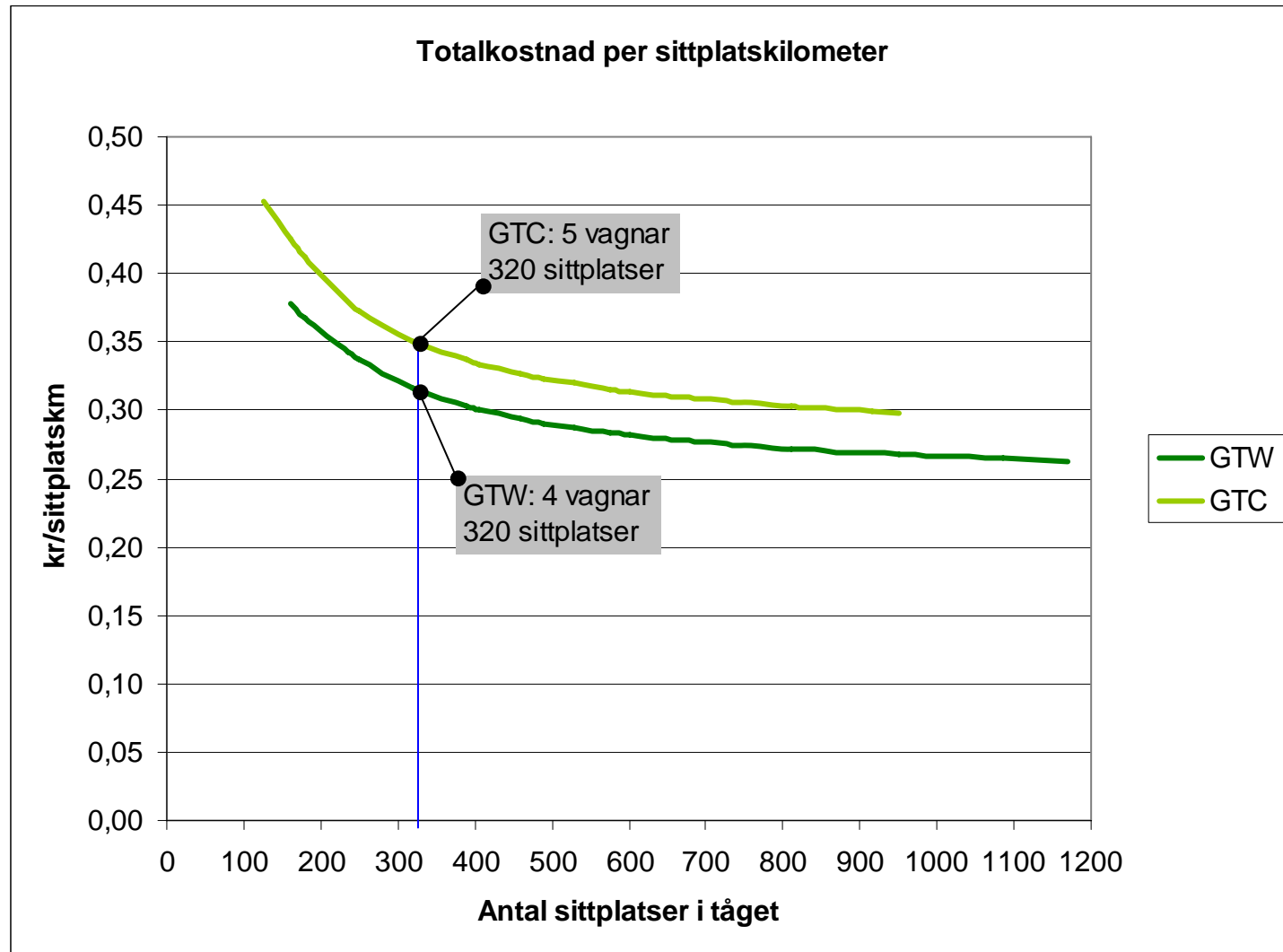

Brett eller kontinentalt?

Resultat

Järnvägsgruppen

Företagsekonomi

Nytt attraktivt tåg ger nya resenärer (högre intäkter) *och* lägre driftkostnader.

Järnvägsgruppen

Exempel: SJ AB:s X 2000-trafik

Ersätt 40 tågsätt med Gröna tåget:

- Kontinental bredd med 2+2-sittning (GTC) ger en resultatförbättring på 170-350 mkr/år
- Brett tåg med 3+2-sittning (GTW) ger en resultatförbättring på 350-700 mkr/år.

Jämförelse av totalkostnader som biljettpriser

Modellberäknat medelpris vid break-even

Enkel resa Stockholm-Göteborg

Tågsätt med 320 sittplatser, 50 % beläggning

X 2000: 346 kr *(ej kalibrerat värde)*

Gröna tåget kontinentalt (GTC): 315 kr (ca -10 %)

Gröna tåget bred korg (GTW): 285 kr (ca -20 %)

Dessutom: Betalningsviljan för
Gröna tåget större genom ned till 15 min
kortare restider (20-80 kr/resa).

Ökat resande ger lägre biljettpriser

Järnvägsgruppen

Är besparingen viktig?

Järnvägsgruppen

- Reglerad marknad – konkurrens med andra färdmedel
- Avreglerad marknad – även konkurrens med andra trafikoperatörer
- Kostnadsminskning kan tas ut som högre vinst och/eller lägre medelpriser på biljetterna
- Operatör med kontinental profil har 10-20 % högre kostnader än operatör med breda tåg
- 10-20 % prisskillnad kan betyda vinna eller försvinna

Vad är specifikt nordiskt för Gröna tåget-konceptet?

Järnvägsgruppen

Ger bättre ekonomi

- Korta restider (med korglutning)
- Flexibel tåglängd
- Bred korg med 3+2-sittning

Utveckling av nödvändig teknik

- Korglutning, speciellt i vinterklimat
- Spårvänligt tåg för höga hastigheter
- Snabb till- och frånkoppling, speciellt i vinterklimat
- Tunna vagnskorgväggar för breda tåg
- Ev. modulärt tågkoncept med korta vagnskorgar och korglutning

